

DISPOZIȚIA DE CONSTITUIRE A COMITETULUI NAȚIONAL ICOMOS

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA COMITETUL DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

DISPOZIȚIA Nr. 572

din 19 mai 1970

privind constituirea Comitetului Național al
Consiliului Internațional al Monumentelor și
Locurilor Istorice

În temeiul art. 4 lit. a din Legea nr. 27/1967 privind organizarea și funcționarea Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și a comitetelor locale de cultură și artă;

Având în vedere adresa Secretariatului General al Consiliului de Miniștri nr. 888/I. D. din 29 ianuarie 1970, adresa Academiei de Științe Sociale și Politice a R.S.R. nr. 97/1970, adresa Comitetului de Stat pentru Economia și Administrația Locală nr. 4485/1970 și adresa Institutului de Arhitectură „Ion Mincu”, se dispune:

1. Se constituie Comitetul Național al Consiliului Internațional al Monumentelor și Locurilor Istorice — ICOMOS, în următoarea componență:

— BORDENACHE Richard, directorul Direcției monumentelor istorice, subordonată

Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă — președinte;

— BALȘ Ștefan, arhitect la Direcția monumentelor istorice, subordonată Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă — secretar;

— BĂLAN Constantin, cercetător științific principal la Institutul de istorie „N. Iorga” al Academiei de Științe Sociale și Politice a R.S.R. — membru;

— BILCIURESCU Virgil, arhitect la Institutul de studii și proiectare pentru construcții, arhitectură și sistematizare al Comitetului de Stat pentru Economia și Administrația Locală — membru;

— DRĂGUȚ Vasile, directorul Direcției muzeelor a Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă — membru;

— IONESCU Grigore, prof. arhitect la Institutul de arhitectură „Ion Mincu” — membru;

— LĂZĂRESCU Emil, cercetător științific la Institutul de istoria artei al Academiei de Științe Sociale a R.S.R. — membru.

2. Sediul Comitetului Național al Consiliului Internațional al Monumentelor și Locurilor Istorice va fi la Direcția monumentelor istorice.

3. Direcția secretariat-documentare și administrativă va comunica prezenta dispoziție instituțiilor și organelor prevăzute la art. 1 de mai sus, precum și Direcției relații externe și Oficiului juridic.

Președinte,
POMPILIU MACOVEI

ȘEDINȚA DE CONSTITUIRE A COMITETULUI NAȚIONAL ROMÂN ICOMOS

În ziua de 1 iunie 1970 a avut loc Ședința de constituire a Comitetului Național Român pentru ICOMOS. Adunarea a fost prezidată de Ion Moraru — vicepreședinte al C.S.C.A. Au participat: prof. arh. Richard Bordenache, arh. Ștefan Balș, Constantin Bălan — cercetător la Institutul de istorie „Nicolae Iorga”, arh. Virgil Bilciurescu, dr. Vasile Drăguț, prof. arh. Grigore Ionescu și Emil Lăzărescu — șef de secție la Institutul de istoria artei. Au mai participat: Dana Constantinescu din partea Direcției relații externe C.S.C.A. și Lucian Roșu, redactor șef al „Buletinului monumentelor istorice”.

Ședința a fost deschisă de Ion Moraru, cu un cuvânt de salut adresat tuturor participanților. Vorbitorul a arătat că scopul adunării de față este constituirea Comitetului Național Român pentru ICOMOS și, în egală măsură, examinarea programului său de lucru pentru anul în curs.

Aderarea țării noastre la această organizație internațională, fiind o veche dorință a forurilor interesate, după consultarea instituțiilor de specialitate și a administrațiilor însărcinate cu protecția, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor de istorie, de artă și a locurilor istorice, cu aprobarea conducerii de partid și de stat, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă a emis Dispoziția din 19 mai cu privire la organizarea Comi-

tetului Național, componența acestuia, fixind și sediul său, la Direcția monumentelor istorice, dependentă de C.S.C.A. Satisfacția dată acestui deziderat este merită să deschidă o etapă nouă pe linia consacării specialiștilor români, antrenați în munca pentru restaurarea și valorificarea monumentelor și locurilor istorice.

Transmițând noilor membri sincere felicitări și urându-le deplin succes în activitatea viitoare, domnia sa specifică faptul că țelurile organizației ICOMOS se împletesc strâns cu cele ale tuturor organizațiilor internaționale în care România își are reprezentanții ei. În continuare se accentuează că, în activitatea Comitetului român ICOMOS, trebuie folosite cu maximă eficacitate toate posibilitățile pentru cunoașterea cât mai largă a realizărilor din România în domeniul restaurării monumentelor și pentru afirmarea propriilor concepții. În diferitele contacte cu specialiști din alte țări, realizările românești în restaurare și conservare trebuie să stea pe plan de egalitate cu cele din întreaga lume. Acestui Comitet și restauratorilor români, revine deci sarcina de a analiza căile specifice de evidențiere și de a se situa la înălțimea momentului politic pe care îl trăiește țara noastră pe arena internațională.

Această problemă de maximă importanță aduce cu ea, implicit, cunoașterea și valori-

ficarea experienței internaționale privind păstrarea bunurilor de istorie, artă și cultură. Realizându-se o dotare tehnică de specialitate, o îmbogățire a documentației științifice, multilaterale și riguroase, se va asigura o linie ascendentă și creatoare de prestigiu propriu.

Apoi, președintele adunării expune ordinea de zi:

1. Constituirea Comitetului Național pentru ICOMOS.

2. Acceptarea statutului ICOMOS.

3. Solicitarea acordului Comitetului executiv ICOMOS pentru numirea membrilor activi ai Comitetului național român.

4. Adoptarea programului de activitate al Comitetului Național pe anul 1970.

După discutarea primului punct al ordinei de zi, se votează în unanimitate constituirea Comitetului Național.

Prof. arh. Richard Bordenache prezintă **Statutul** Consiliului internațional al monumentelor și locurilor istorice și **Nota** acestui statut, în care se indică procedura de formare a comitetelor naționale. Sunt prezentate principiile fundamentale ale statutului ICOMOS, cu explicațiile necesare asupra amendamentului adus, la cererea părții române, articolului 13 al statutului inițial — prezentat la adunarea generală ICOMOS din 20—27 iunie 1965 de la Varșovia. Ră-

mine în sarcina președintelui Comitetului Național să ceară acordul președintelui Comitetului executiv ICOMOS (cu sediul la Paris, Palatul Chaillot, piața Trocadero), asupra listei membrilor Comitetului Național și asupra alegerii președintelui și secretarului acestui Comitet, în persoanele arh. R. Bordenache și respectiv arh. Ștefan Balș.

Se trece apoi la discutarea programului de lucru pe anul în curs, stabilindu-se ca programul de activitate, rezultatele acestuia să fie publicate în „Buletinul monumentelor istorice”, pentru o difuzare cât mai cuprinzătoare a unor principii, realități și realizări, în rîndul tuturor specialiștilor sau nespecialiștilor interesați.

Pentru anul în curs se stabilesc trei consfătuiri de lucru ale Comitetului Național: în septembrie; în octombrie (cu ocazia vizitei specialiștilor italieni trimiși de UNESCO, pentru restaurările de frescă, abordîndu-se cu acest prilej și alte probleme); și ultima în decembrie, cînd se va citi darea de seamă pe anul 1970 și se va fixa planul de activitate pe anul 1971.

S-au propus întâlniri de lucru cu specialiști din alte țări și o viitoare consfătuire in-

ternațională a reprezentanților tuturor comitetelor ICOMOS, pentru probleme de interes comun, organizată în România.

Adînc dezbătută a fost problema temelor ce urmează să fie propuse pentru Colocviul Internațional. Au fost supuse trei teme:

1. Conservarea și valorificarea monumentelor „in situ”. (prof. arh. Grigore Ionescu).

S-a subliniat că există „situri” valoroase: Sighișoara, Mediaș, Brașov etc. Tema ar acoperi o întreagă gamă de preocupări și aspecte: monumentele devenite muzee, monumentele în funcțiune, monumente care își schimbă destinația; Păstrarea „in situ” a ansamblurilor țărănești — nu în muzeu în aer liber, care ar avea un caracter hibrid (Emil Lăzărescu). Ideea suscită vii discuții: asupra ruperii monumentului de contextul general (în muzeu în aer liber), asupra posibilității de valorificare și cunoaștere, facilitare de un muzeu.

Tema este deosebit de interesantă, dar realizările concrete, pînă acum se lasă așteptate.

2. Restaurarea și valorificarea ansamblurilor de arhitectură țărănească, metode și tendințe (Ion Moraru).

Mai restrîns ca tematică, subiectul este de un viu interes.

3. Problema stilurilor artistice în țara noastră (romanic, gotic, brîncovenesc), valorificarea și conservarea lor (C. Bălan).

Temă de caracter larg științific.

*
* *

În legătură cu problema defectuoasă a documentării, apariția „Buletinului monumentelor istorice” va da posibilitatea unui larg schimb de publicații de specialitate. „Buletinul” va fi acela care, la rîndul lui, va publica informațiile de domeniu și le va difuza. „Buletinul” va consemna activitatea ICOMOS-ului, fapt pentru care ar fi de dorit o strînsă legătură între redacția „Buletinului” și Comitetul Național.

Prima întrunire a Comitetului Național Român ICOMOS s-a desfășurat la un nivel serios și intens de lucru. Problemele discutate, programul adoptat, stau mărturie dorinței arzătoare de înlăptuire, înscrise în atmosfera generală de realizări ale țării noastre.

O. M.

RECOMANDĂRI ALE UNESCO-ULUI PRIVIND PĂSTRAREA BUNURILOR CULTURALE PUSE ÎN PERICOL PRIN LUCRĂRILE PUBLICE SAU PARTICULARE

Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, reunită la Paris în 15 octombrie — 20 noiembrie 1968, pentru a 15-a sesiune,

Considerînd că civilizația contemporană și evoluția sa viitoare sînt fundamentate pe tradițiile culturale ale popoarelor și pe forțele creatoare ale umanității, ca și pe dezvoltarea lor socială și economică,

Considerînd că bunurile culturale sînt produsul și mărturia diferitelor tradiții și realizări intelectuale ale trecutului și constituie prin aceasta un element esențial al personalității popoarelor,

Considerînd că este indispensabilă păstrarea lor în măsura posibilului și conform importanței istorice și artistice, precum și punerea lor în valoare astfel ca popoarele să le pătrundă sensul și mesajul, dobîndind conștiința propriei lor demnități,

Considerînd acest fapt ca un punct în plus pentru buna înțelegere a popoarelor și pentru cauza păcii,

Considerînd de asemenea că bunăstarea poporului depinde, printre altele, de existența un mediu favorabil și stimulator și că păstrarea bunurilor culturale ale istoriei lui contribuie la aceasta în mod direct,

Recunoscînd, pe de altă parte, rolul pe care îl joacă industrializarea și urbanizarea — spre care tinde civilizația modernă — în dezvoltarea popoarelor și pentru completa lor realizare spirituală și națională,

Considerînd astfel că, monumentele, mărturiile ale unui trecut istoric, împreună cu numeroasele construcții recente, avînd o importanță artistică, istorică sau științifică, sînt din ce în ce mai grav amenințate de lucrările publice sau particulare rezultînd din dezvoltarea industriei și a urbanizării,

Considerînd că este de datoria statului să asigure protejarea și păstrarea moștenirii culturale a umanității, o dată cu dezvoltarea socială și economică,

Considerînd că este obligatorie armonizarea conservării patrimoniului cultural cu transformările cerute de progresul social și economic, că necesitatea de desfășurare a tuturor eforturilor pentru a răspunde celor două exigențe într-un spirit de largă înțelegere, recurgînd la o planificare apropiată, se impune de la sine,

Considerînd, în deplină egalitate, că prezervarea și valorificarea bunurilor culturale contribuie la dezvoltarea economică și socială a țărilor și regiunilor cuprinzînd aceste tezaure ale umanității, favorizînd turismul național și internațional,

Considerînd, în cele din urmă că, în materie de păstrarea bunurilor culturale, garanția cea mai sigură este dată de respectul și atașamentul pe care populația însăși o dovedește față de aceste bunuri,

Luînd în considerație propunerile privitoare la conservarea bunurilor culturale puse în pericol prin executarea lucrărilor publice

sau particulare, propuneri ce formează punctul 16 al ordinei de zi al sesiunii,

După ce s-a decis, chiar de la a 13-a sesiune, că aceste propuneri vor face obiectul unor reglementări internaționale pe calea unor recomandări statelor membre,

Adoptă prezentele recomandări:

Conferința generală recomandă statelor membre să aducă dispozițiile adoptate la cunoștința autorităților și a organelor răspunzătoare de conservarea și protecția monumentelor și locurilor istorice, artistice, arheologice și științifice. Se recomandă totodată informarea organelor care stabilesc programe educative și turistice.

*:

Expresia „bunuri culturale” desemnează:

— bunuri imobile, adică locuri arheologice, istorice sau științifice, construcții sau alte elemente avînd un interes istoric, științific, artistic sau arhitectural, de caracter religios sau profan, ansambluri tradiționale, cartiere istorice, orașenești sau rurale și vestigiile civilizațiilor anterioare cu valoare etnologică. Expresia se aplică de asemenea, bunurilor imobile formate din ruinele sau vestigiile arheologice din sau de pe sol; expresia se extinde și asupra cadrului acestor bunuri.

— bunuri mobile de importanță culturală, cuprinzînd pe cele ce există sau au fost gă-